הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות י.

מסורת הש"ס

א) חולין קנו. מנחות קח: [נעיל ד:]. ב) נדה כ: [ומנים קח:] מהרות פ"ח מ"ח. ג) סוקלין פ"ב מ"ג נדה נ: כריתות כח.. ד) [ומקלין שם] נדה וכריתות שם. ה) [אין זה כמנהגו]. ו) [ויקרא יא]. ז) נגלה ל"ק. ח) כ"מ לדרב ששת. ט) ל"ל ומאן דדרים ליה מקודש אית ליה ק"ו ואית"ם מיפוח יכו.. י"מ. יא) דרסינן ל"ה.. ל"ק. כ) [וש"ע תוס' פסחים כד: ד"ה אמרתא]. ל) פסחים. ל"ק. מ) בכסבר קודש מחשבה. ל"ק. נ) וחמלב. ל"ק. ס) מיירי. ל"ק. ע) ל"ת מחשבה קדלי. ל"ק.

תורה אור השלם

1. לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש אתה לי׳ אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו׳ דברים יד כא
2. ואנשי קדש תהיון לי׳ ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו׳ שמות כב ל

רבינו גרשום

ואינן קדיין אוכל: אי הכי. לר׳ שמעון מאי איריא דבשר בחלב משום הכי משמא טומאת אוכלין משום דהיתה לו שעת הכושר תיפוק ליה דמשום הכי משמאין דאוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים לעובדי כוכבים הוא דסבירא ליה דמותר בהנאה דתני רבי שמעון וכו׳: ועוד דלדידיה נמי לישראל היתה לו שעת הכושר קדים שנתבשל בחלב. ואם איתא דלאחר עריפה שרי בהנאה לר׳ שמעון ליתני דאמר ר׳ שמעון בפטר חמור ובשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין דהא תרוייהו שרי בהנאה ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים ניגרו אלא מדלא תני ומודה בפטר חמור ש״מ דלאחר עריפה אסור: דעולם ר׳ שמעון שרי בהנאה ואמאי לא משמא טומאת אוכלין: הכא במאי עסקינן דלא חשיב עליה ובשעת עריפה דליתשב טומאת אוכלין: אמרוה רבנן קמיה דרב ששת. משום הכי לרבנן משמא טומאת אוכלין הואיל דחמור דאסור לישראל באכילה חמורא דאיסורא חושבו לטמא טומאת אוכלין: ר״ש לא אמר דאיסורא (איסור) חישובו אלא אי חשיב עליה משמא טומאת אוכלין דא לא: ולרבנן מי אמרינן כו׳ דהתם במס׳ עוקצין י״ג דברים נאמרו בנבלת עוף טהור וזו אחר מהן צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר כלומר דלא משמא טומאת אוכלין אלא אי חשיב עלה שהתא לאכילה לעובדי כוכבים ופשוט הכי בעיא מחשבה דליה ליה טומאה אחריתי דהא נבילה עוף לא משמאה בנגיעה בבנית כנבלת בהמה ולא משמאי אלא באכילה בבית הבליעה הלכך צריכה מחשבה לטמא טומאת אוכלין בבכיעה ואינה צריכה הכשר מים דבלא הכשר מים אי נגע שרץ בבכיעה אוכלין דנבלת עוף משמא ופ״מ אין צריכין הכשר דקי״ל דכל שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך הכשר והאי נבלת עוף נמי כי אכיל מיניה כזית מטמא כגדים אבית הבליעה ותיינו טומאה חמורה דמטמא בבנית כנבלת בהמה. אבל נבלת בהמה מטמאה בנגיעה בבנית בלא אכילה. והאי דנקט בנבלת עוף דהטהור צריך מחשבה כ״ש נבלת עוף טמא אבל האי דנקט עוף טהור דבהמה קמ״ל דאע״ג דעוף טהור דראיי הוא לאכילה בין לישראל בין לעובדי כוכבים אפילו הכי נבלתו לא משמאה טומאת אוכלין אלא במחשבה ואי אמרת איסורו חישובו לישראל חשוב וראוי הוא לאכילה לעובד כוכבים משמא טומאת אוכלין למה לי מחשבה אחריתי: א״ר שמעון היא דלית ליה איסורו חישובו: ת״ש נבלת בהמה טמאה בכל מקום. כין בכפרים בין בכרכים דאחד עניים ואחד עשירים דרכן לאכול אעפ״כ צריכה מחשבה לענין טומאת אוכלין ואמאי צריכה מחשבה משום דבהמה טמאה היא דלא היתה ראויה לישראל לאכילה ואמאי דצריכה מחשבה לאו לטמורי טומאת אוכלין דגופה בבכיעה קאי דהיא עצמה טמאה היא טומאה חמורה בכזית בלא מחשבה אלא הכי צריכה מחשבה לאיצטרופי קאמר כגון דאיכא פחות מכביעה דשאר אוכלין דלאו דנבלה ואיכא פחות מכזית בלא מחשבה ולא בבכיעה ואינה צריכה הכשר מים דבלא הכשר מים אי נגע שרץ בבכיעה אוכלין דנבלת עוף משמא ופ״מ אין צריכין הכשר דקי״ל דכל שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך הכשר והאי נבלת עוף נמי כי אכיל מיניה כזית מטמא כגדים אבית הבליעה ותיינו טומאה חמורה דמטמא בבנית כנבלת בהמה. אבל נבלת בהמה מטמאה בנגיעה בבנית בלא אכילה. והאי דנקט בנבלת עוף דהטהור צריך מחשבה כ״ש נבלת עוף טמא אבל האי דנקט עוף טהור דבהמה קמ״ל דאע״ג דעוף טהור דראיי הוא לאכילה בין לישראל בין לעובדי כוכבים

תוספות

מה להלן אסור באכילה ותותר בהנאה כו׳. מימה דבפרק כל שעה (פסחים כד:) דרים אימי כן יהודה איסור נאכילה מהכא ואיסור הנאה ילוף מק״ו דעבלה והבשמא במאי פליגי ר״ל [ב] קסבר תנא דהתם כיון דמני לקיומי תרוייהו הנזרה שוה וק״ו מקיימי ומיהו קשה דבכמה מקומות אמרא ג״ש ומפקינן מק״ו כדאמר בכמה דוכתי שיטול ושוטה ק״ו והדר [ג] תלמוד לומר אלמא אמרא גזרה שוה ומפקינן מקל וחומר ופירש ר״ת קרא אירי במירי דאסור דאסור בהנאה כגון דקדשים שיצאו חוץ לומקומן דדרים בפרק בהמה המקשה (חולין פח.) מבשר בשדה יז] כיון שיצא חוץ לומקומו אסור ואפ״ג דשמעינא דקרא בהיתר הנאה כדכתיב לבלב תשליכון אותו דקסבר תנא דהתם לבי אהני ק״ו דילפינן מקדשים לאיירי בהו נמי קרא ומצא דהכא סבר מטריפה דשריא בהנאה ליפוק דסמעינא יח] וגיע ליה קל וחומר דהכי נמי מאן דדרים איסור בהנאה מנ׳ לא תבשל ליה קל וחומר [ד] (וא״ת מאן דדרים ליה יט] מקודש אית ליה ק״ו) מיפוק ליה איסור בהנאה מכל נקודש בתם תפרקו כדילפינן מיניה פרק כל שעה (פסחים כד.) פסולי קדשים י״ל עם קדש ואנשי קדש כ] מעגן אחד ודומו אהדדי [ה] ל״ל דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים כדאמר פרק כיסוי הדם (חולין פח. כ)): **נבלת** בהמה טמאה בכל מקום ונבלת עוף טהור בכפרים צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר. ותמלב לא גרסינן דליכא כא] למימר דאין צריך הכשר דאי בהמלב נבלה כה] אינה מטמאה טומאה חמורה דכתיב ובנבלתם (ויקרא ז) יעשה לכל מלאכה ואמאי לא נבעי הכשר ואי בשחוטה כב] הרי שניו בפרק העור והרוטב (חולין קמח.) מזר רבי עקיבא כה] נבלות שוה בכרבי יהודה דהכשר שחיטה לא מהניא לאלם משום דלמסי לאו אוכל הוא דהא בכפרים לאו בר אכילה הוא עד דחשיב עליה ובמסכת נדרים גרסינן ליה כג] ובכל״ל לפי שיש לפי שאין כתב בהן ומתא כד] מתמרים הוצה ולפ״ג דרב פפא מוקי התם בהעור והרוטב (שם) מלגומא דמנלה כה] מ) בהיתר מחשבה מ״מ מתמבר דהכי מתם מטנה דמסכת טהרות סברה כי חזרה ובפיפא גרסינן לה שפיר כו] החלב בשווקים אינו צריך לא מחשבה ולא הכשר בכ״מ. מתמרין וכן פירש הקונטרס: **ונבלת** עוף טהור בכפרים. פירש הקונטרס כז] עניים הם ואין רגילין לאכול עופות כח] ונראה לפרש טעם אחר בשווקין יש אוכלין מרובים וקונין כל דבר בכפרים אוכלים מועטין ולא זבני אלא מידי מעליא:

נבלת בהמה טהורה בכל מקום. פיש חילוק בין טומאה לטהורה ולפ״ג דתרוייהו לא מזכין אלא לעובד כוכבים וחפלים הם בחזיר יותר כדאמרינן התם חולין (ל׳ ח.) ובחיים מלאים כל טוב כט)(טחלי) [קלבי] דחזירי ואמרי׳ המגילה (דף יג.). ושנה לטוב ל) כתלי דחזירי מכ״מ מה שהיא טהורה משי אוכל בראתיה מעט הואיל וכשאינה נבלה אוכל גמור הוא לישראל ומהאי טעמא מהני לרבי שמעון בגמל ותרנגא שפן וחזיר כט) קימני טהרה לגוויי אוכל כדאמר בפמנין ובקונטר׳ נמי פירש כאן נבלת בהמה טמאה כ״מ שהיא פחמא לאו לאכילה קיימא דמאיסה ועוד יש עליה שני דחיין אחד שלא בשחיטה ועוד דטמאה היא ובגני נבלת בהמה טהורה פירש פחמא לאכילת עובד כוכבים דלא מאיסה ועוד בגני ישראל אין בהן אלא דחוי אחד הילכך אינה צריכה מחשבה: **והחלב** בשווקים. פ״ה רגילים לאכול עופות ושומן משמע ש״ל דכל שומן קרוי חלב ולא מיירי דוקא לז) מתלב האסור כגון תותב קרום ונקלף (חולין דף מט.):

שהשמטו

עין משפט נר מצוה

מה א מתי׳ פ״ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג:

מוסף רש״י

מה להלן כו׳ ומותר בהנאה. כדכתיב לבלב תשליכון אותו והא דמתמו הוא מה שכלנו אוכל דמתמבהנו עליו (מנחות קח:). צריכה מחשבה. לאכילה ושוב מטמא אבלים ומחמיר ומטמא אוכלין כמבגד. דהא אבלים קדום מחמבהנו אלא כבית הכליה (נדה ב:) לו: (הלכערך פחות מכזית מחמבה לבלים לקבל טומאת אוכלין כמגע (מנחות ס:). ראינה צריכה הכשר. לטמא. לא נמים ולא לטבע ערך. שמאלים מטמאה אוהל ופוסקה לטמא טומאה חמורה (שם וכעי״ז נדה ב:). נבלת בהמה טמאה. פחמא לא לאכילה. הלכך בעיא מחמבה ונמי דלי חיכא כזית בלא מחמבה מטמא אהיל אם יכלים ויכל שבן אוכלין ומשקין. אלא לגבי מהנא מחמבה דלי חיכא פחות מכביה שאי אוכלין ומחמה מכזית בנבלת עוף טהור מטמא ומקבל טומאה כמגע ערך ולא לא לא (נדה ב:). בכל מקום. ואפילו בשווקים שיש שם רוב עם לריכה מחמבה לאכילה לקבל טומאת אוכלין. ואוהל דאין דרך לאוהלה (בריחות כא.). ונבלת עוף טהור והחלב בכפרים. שהם מועטין (שם). צריכים מחשבה. לטומאת אוכלין. ואינם צריכים הכשר. מפני דמטמאין טומאה חמורה. דנבלת בהמה טמאה כמגע ונבלת עוף טהור מטמא כגדים אבית הבליעה ומחמיר דבל שפופו לטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר (שם. ועי״ש בשם שב״ג והחלב). נבלת בהמה טהורה בכל מקום. ואפילו בכפרים לגבי אוכלין מרובין שהתא לאכילה ואפילו בכפרים שהם מועטין אין צריכין מחמבה דמחמבה לאכל עכו״ם עומדת (בריחות כא.). ונבלת עוף טהור והחלב בשווקים. שהם מרובין (שם) לאוכל עם כל אוכלין הכל. וכן חלב בהמה דכרכים אין צריכין מחמבה. אבל בכפרים כגון מחמבה (נדה ב:). אינן צריכין מחשבה ולא הכשר. דנבלת בהמה ועוף מטמאין טומאה חמורה. וחלב בהלב שחיטה קמ״ל. שהרי הוכשר בדם שחיטה (בריחות כא.).

שיטה מקובצת

א) ראיאורו. ס״א חישובו ומי אמרינן איסורו חישובו והתנן בר׳: ב) חישובו ור״ש לא אמרינן איסורו חישובו ולרבנן מי אמר איסורו חישובו: ג) דברים נאמרו בנבלת עוף הטהור צריכה ותיבות דזו אחת מהן נמחק: ד) קאי הס״ד ומה״ד דטעמא מאי משום דמטמא רבנן. כיון דלא חשיב על פטר חמור הס״ד ומה״ד ראיאורו: ה) נגע בה שרץ שאם תגע היא אחרי כן: ו) אם כן אוכלה ואז מטמאה אותן בגדים: ז) הכשר והאי סיפו לטמא טומאה חמורה ואין צריכין הכשר דלא שייך הכשר אלא בטומאה: ח) ראתת דשמאה היא: ט) של נבלת בהמה טהורה: י) כ״ש שאר אוכלין: יא) מתיבה והחלב עד תיבה ליה בפה״ד כ״ז אינו נמצא בס״ד: יב) חמורה כשהיה בה דיה: יג) בנבלה. ס״א עם אביה: יד) דרבנן ואי דעדיפ: טו) ר״ל דקסבר תנא: טז) והדר קאמר תלמוד לומר ג״ש אלמא אתיא ג״ש ומפקא מקל וחומר ופירש ר״ת דבתאי קרא איירי נמי במירי: יז) בשורה דבשר כיון: יח) כפשטה דקרא ולית: יט) מקדש ראית ליה: כ) קדש דרשי שהם ענין אחד ודמו טפי אהדדי א״נ: כא) למימר ביה דאין: כב) בשחיטה דשמים שבבר הוכשר הרי: כג) עכ״ל ובתחלי לפי: כד) ומאמר אחרי מ׳ ס׳ נמחק: כה) דתנאי בהכשר קרום מחשבה ר״מ מסתברא דהך מתם משנה דמסי׳ טהרות סברא דחזרה ובפיפא גרסינן לה שפיר והחלב בשווקים א״ל וכו׳ וכיון פירש הקונטרס הס״ד: כו) דעניים הם הס״ד: כז) עופות דבסיפא דבשווקים פרש״י דיש בה ריב עם עשירים הם רובלים לאכול בעופות שום אחר דבכרכים יש אוכלין מרובין וקונין כל דבר אבל בכפרים יש אוכלין כו׳ מעליא הס״ד ומה״ד צריכין מחשבה לראכילה לעובד כוכבים ראם לאו אין ממאין טומאת אוכלין וא״ת נבלת בהמה טמאה טומאת אוכלין למה לה הא מטמאה אדם וכלים וכ״ש שאר אוכלין תריץ דראמרינן בכריתות בפ׳ דם שחיטה דאי איכא פחות מכזית נבילה הוא דאינה צריכה הכשר ס״ה הואיל ומטמא טומאה חמורה כשהיה בה כזית שלם בעודה מחוברת עם אביה ולא יתכן לומר כן דמה שטמאה בתחלתה טומאה) חמורה אין מועיל לה כפו שפי׳ הקונטרס בעצמו בפ׳ בהמה המקשה נבי חד לבשר הפורש מן הבהמה חוד לבשר הפורש מן האבר ומאי אולמיה דהאי דאיכא ומטמא טומאה חמורה אגב אמו לא ליבעי הכשר קמ״ל ומי׳ שם הקונטרס דבשר הפורש מן האבר מה שהיה מתחלתו מטמא טומאה חמורה בעודו מחובר באבר אין מועיל לו לענין טומאה קלה לאחר שפי׳ כיון דאינו מטמא עוד טומאה חמורה הכן משמע בס״פ העור והרוטב נבי חוותך בשר מאבר מן החי דקאמר חישב עליו ואח״כ תתכו טמא ומוקי לה בשהוכשר ופריך ל״ל הכשר הוי מטמא טומאה חמורה אגב אביו ומסתי כשמשמש מעשה עץ שמש מי׳ ולכך לא הועיל לו טומאה חמורה שהיתה לו להעשות אוכל לענין הכשר ר״ל הך דשמעתין דהאי פחות מכזית נבילה חשיב לגבי טומאה חמורה כיון דחזי לאצטרופי לכזית והכי איתא בהדיא בפרק דם שחיטה ס״ד: כח) טוב אלו כותלי דחזיר׳ וכן אמרינן במגילה דשנה ראשונה ראת נעורותיה לטוב בית הנשים אלו כתלי דחזיר׳ מ״מ מה שהוא מבהמה טהורה

משוי׳: כט) וחזיר עצמו ריש בהם סימני טהרה לשוויי אוכל ובעורב נמי מהני ביה סימני טהרה כדאמר׳: ל) דוקא בחלב האסור:

אי הכי בשר בחלב מאי איריא דהיתה לה שעת הכושר תיפוק לי דאוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים הוא דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר [ט] משום ר׳ שמעון בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה שנאמר [1] כי עם קדוש אתה לה׳ אלהיך ולהלן הוא אומר [2] ואנשי קודש תהיון לי מה להלן אסור באכילה ומותר בהנאה אף כאן אסור באכילה ומותר בהנאה הדא ועוד קאמר הדא דאוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים הוא ועוד לדידיה נמי הרי היתה לו שעת הכושר ואם איתא דלאחר עריפה שרי רבי שמעון ליתני ומודה רבי שמעון בפטר חמור ובשר בחלב שמטמאין טומאת אוכלין אי דחשיב עליה הכי נמי הכא במאי עסקינן דלא חשיב עליה וטעמא מאי במאי דרבנן אמרוה קמיה דרב ששת הואיל ואיסורו [כ] חישובו [כא] ולרבנן מי אמר הואיל ואיסורו חישובו והא תנן [כב] שלשה עשר דברים [כג] אמרו בנבלת עוף טהור וזו אחת מהן צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר ואי איסורו חישובו למה לי מחשבה הא מני רבי שמעון היא תא שמע [כד] נבלת בהמה טמאה בכל מקום ונבלת עוף טהור והחלב בכפרים צריכים מחשבה ואינם צריכים הכשר ואי אמרת איסורו חישובו למה לי מחשבה הא מני רבי שמעון היא תא שמע [כה] נבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת עוף הטהור והחלב בשווקים אינן צריכין מחשבה ולא הכשר הא טמאה בעיא מחשבה וכי תימא הא מני רבי שמעון היא הא מדסיפא רבי שמעון הוי רישא לאו רבי שמעון דקתני סיפא רבי שמעון אומר אף הגמל והארנבת והשפן והחזיר אינן צריכין לא מחשבה ולא הכשר [כו] ואמר רבי שמעון מה טעם הואיל ויש בהן סימני טהרה אלא אמר רבא דכולי עלמא לא אמרינן איסורו חישובו ואי דעבריה מיערף הכי נמי

הבא

מה שהיא טהורה משי אוכל בראתיה מעט הואיל וכשאינה נבלה אוכל גמור הוא לישראל ומהאי טעמא מהני לרבי שמעון בגמל ותרנגא שפן וחזיר כט) קימני טהרה לגוויי אוכל כדאמר בפמנין ובקונטר׳ נמי פירש כאן נבלת בהמה טמאה כ״מ שהיא פחמא לאו לאכילה קיימא דמאיסה ועוד יש עליה שני דחיין אחד שלא בשחיטה ועוד דטמאה היא ובגני נבלת בהמה טהורה פירש פחמא לאכילת עובד כוכבים דלא מאיסה ועוד בגני ישראל אין בהן אלא דחוי אחד הילכך אינה צריכה מחשבה: **והחלב** בשווקים. פ״ה רגילים לאכול עופות ושומן משמע ש״ל דכל שומן קרוי חלב ולא מיירי דוקא לז) מתלב האסור כגון תותב קרום ונקלף (חולין דף מט.):

שהשמטו

יט) מקדש ראית ליה: כ) קדש דרשי שהם ענין אחד ודמו טפי אהדדי א״נ: כא) למימר ביה דאין: כב) בשחיטה דשמים שבבר הוכשר הרי: כג) עכ״ל ובתחלי לפי: כד) ומאמר אחרי מ׳ ס׳ נמחק: כה) דתנאי בהכשר קרום מחשבה ר״מ מסתברא דהך מתם משנה דמסי׳ טהרות סברא דחזרה ובפיפא גרסינן לה שפיר והחלב בשווקים א״ל וכו׳ וכיון פירש הקונטרס הס״ד: כו) דעניים הם הס״ד: כז) עופות דבסיפא דבשווקים פרש״י דיש בה ריב עם עשירים הם רובלים לאכול בעופות שום אחר דבכרכים יש אוכלין מרובין וקונין כל דבר אבל בכפרים יש אוכלין כו׳ מעליא הס״ד ומה״ד צריכין מחשבה לראכילה לעובד כוכבים ראם לאו אין ממאין טומאת אוכלין וא״ת נבלת בהמה טמאה טומאת אוכלין למה לה הא מטמאה אדם וכלים וכ״ש שאר אוכלין תריץ דראמרינן בכריתות בפ׳ דם שחיטה דאי איכא פחות מכזית נבילה הוא דאינה צריכה הכשר ס״ה הואיל ומטמא טומאה חמורה כשהיה בה כזית שלם בעודה מחוברת עם אביה ולא יתכן לומר כן דמה שטמאה בתחלתה טומאה) חמורה אין מועיל לה כפו שפי׳ הקונטרס בעצמו בפ׳ בהמה המקשה נבי חד לבשר הפורש מן הבהמה חוד לבשר הפורש מן האבר ומאי אולמיה דהאי דאיכא ומטמא טומאה חמורה אגב אמו לא ליבעי הכשר קמ״ל ומי׳ שם הקונטרס דבשר הפורש מן האבר מה שהיה מתחלתו מטמא טומאה חמורה בעודו מחובר באבר אין מועיל לו לענין טומאה קלה לאחר שפי׳ כיון דאינו מטמא עוד טומאה חמורה הכן משמע בס״פ העור והרוטב נבי חוותך בשר מאבר מן החי דקאמר חישב עליו ואח״כ תתכו טמא ומוקי לה בשהוכשר ופריך ל״ל הכשר הוי מטמא טומאה חמורה אגב אביו ומסתי כשמשמש מעשה עץ שמש מי׳ ולכך לא הועיל לו טומאה חמורה שהיתה לו להעשות אוכל לענין הכשר ר״ל הך דשמעתין דהאי פחות מכזית נבילה חשיב לגבי טומאה חמורה כיון דחזי לאצטרופי לכזית והכי איתא בהדיא בפרק דם שחיטה ס״ד: כח) טוב אלו כותלי דחזיר׳ וכן אמרינן במגילה דשנה ראשונה ראת נעורותיה לטוב בית הנשים אלו כתלי דחזיר׳ מ״מ מה שהוא מבהמה טהורה משוי׳: כט) וחזיר עצמו ריש בהם סימני טהרה לשוויי אוכל ובעורב נמי מהני ביה סימני טהרה כדאמר׳: ל) דוקא בחלב האסור:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com